

A magkészítők helyzete.

Lapunk 12-ik számában irtunk „A vasöntődék mostohái“ címmel a magkészítők helyzetéről. Megírtuk, hogy a legsilányabb órabéréért dolgoznak 12—15 óra hosszát naponta. Ezt az állapotot végre megunták és március hó 12-én helyzetük megjavításának az érdekében értekezletet tartottak, ahol is elhatározták, hogy a kereseti és munkaviszonyokról statisztikát készítenek.

A statisztika elkészült és most, amikor előttünk van a tiszta kép, csodálkozunk azon, hogy a magkészítők idáig türték szótlanul ezt az állapotot.

Budapest és környékén működő 23 vasöntődében alkalmazott 206 magkészítő részéről folytak be az adatok. A 206 magkészítő közül 128 szakmailag képzett és 78 begyakorolt munkás.

Az összes budapesti magkészítők együttesen és naponta körülbelül 350 tulórát csinálnak és a tulórákért 25% túlfizetést kapnak.

A munkás- és munkaviszonyok az alábbi táblázat szerint a következőképpen állanak:

	A magkészítők száma	A tanult magkészítők száma	A napi tulórák száma
Danubius-gyárban	9	7	13
Fegyvergyárban	13	13	13
Ganz, Pest v. ö.	20	10	40
Ganz, Pest a. ö.	3	3	11
Ganz-törzsgyárban	7	2	15
Ganz-villanygyárban	6	—	12
Gazdasági gyárban	17	6	60
Gugler és Forrainál	5	5	—
Hirsch és Franknál	12	7	12
Lang-gyárban	11	7	14
Sangerhauseni gyárban	11	9	?
Szivattyu-gyárban	10	6	20
Vulkán-gyárban	8	7	13
Wörner-gyárban	18	16	36
Schlick-gyárban	9	—	?
Nicholson-gyárban	9	1	27
Oetl-gyárban	5	5	?
Röck-gyárban	11	11	11
Langfelder-gyárban	4	4	?
Vasutfelszerel. gyárban	7	3	21
Werkner-gyárban	4	3	3
Hofherr és Schrantznál	6	2	3
Lámpagyárban	1	1	—
Összesen	206	128	324

Az egyes öntődékekben a magkészítőknek fizetett órabérek minimuma és maximuma, valamint az öntődében fizetett átlagos órabér az alábbi táblázat szerint a következő:

	Órabérek fillérekben		
	minimum	maximum	átlag
Danubius-gyárban	32	52	43
Fegyvergyárban	44	56	49.5
Ganz, Pest v. ö.	28	62	41
Ganz, Pest a. ö.	egyezmény	—	—
Ganz törzsgyárban	32	64	40.5
Ganz villanygyárban	50	66	42
Gazdasági gyárban	32	58	47
Gugler és Forrainál	20	68	46
Hirsch és Franknál	28	46	38
Lang-gyárban	40	60	48.5
Sangerhauseni gyárban	38	62	49.5
Szivattyugyárban	36	60	45
Vulkán-gyárban	40	60	50.5
Wörner-gyárban	36	60	45
Schlick-gyárban	40	60	56.5
Nicholson-gyárban	32	60	47.5
Oetl-gyárban	52	66	57.5
Röck-gyárban	36	60	46.5
Langfelder-gyárban	44	52	46
Vasutfelszer. gyárban	24	62	41
Werkner-gyárban	36	44	40.5
Hoffherr és Schrantznál	30	56	38
Lámpagyárban	50	50	50

A darabszámban dolgozó magkészítők napi keresete nevezetesen a Ganz waggongyári vas- és ércöntődében 3—8 korona között ingadozik.

A magkészítők közül 1 dolgozik 20 fillérért, 1 dolgozik 24 fillérért, 3 dolgozik 28 fillérért, 3 dolgozik 30 fillérért, 7 dolgozik

32 fillérért, 7 dolgozik 34 fillérért, 8 dolgozik 36 fillérért, 3 dolgozik 38 fillérért, 27 dolgozik 40 fillérért, 8 dolgozik 42 fillérért, 26 dolgozik 44 fillérért, 13 dolgozik 46 fillérért, 14 dolgozik 48 fillérért, 20 dolgozik 50 fillérért, 14 dolgozik 52 fillérért, 8 dolgozik 54 fillérért, 10 dolgozik 56 fillérért, 5 dolgozik 58 fillérért, 3 dolgozik 60 fillérért, 1 dolgozik 64 fillérért, 2 dolgozik 66 fillérért és 1 dolgozik 58 fillérért. 10 magkészítő darabszám szerint dolgozik és naponta átlag 3—8 korona a keresetük.

Módunkban van összehasonlító képet mutatni a berlini és budapesti magkészítő munkások órabérvizonyairól. Igaz, hogy sokkal megfelelőbb lenne a bécsi magkészítők bérvizonyait összehasonlítani a budapesti magkészítők béreivel, ez azonban az adatok hiánya miatt lehetetlen. De ha még oly hátramaradtak is a magyar ipari viszonyok a németországihoz képest, ez nem teszi indokolttá azt az óriási különbséget, amely a budapesti és berlini magkészítők órabérei között fennáll.

A budapesti és berlini magkészítők órabéreiből felvett statisztika szerint dolgozik:

	Budapesten		Berlinben	
	hány magkész.	%	hány magkész.	%
30 filléren alul	5	2·50	20	5·50
31—33 fillérért	10	5·10	6	1·60
34—36 "	15	7·60	8	2·50
37—38 "	3	1·50	—	—
39—40 "	27	14	2	0·50
42—43 "	8	4	12	3·20
44—45 "	26	13	1	0·25
46—48 "	27	14	5	1·30
49—50 "	20	10·50	1	0·25
51—52 "	14	7·10	10	2·75
54—55 "	8	4	24	6·50
56—57 "	10	5·10	9	2·40
58—60 "	16	8·10	68	18·40
61—66 "	6	3	54	14·60
67—72 "	1	0·50	58	15·70
73—78 "	—	—	22	6
79—84 "	—	—	24	6·50
85—90 "	—	—	40	11
91—96 "	—	—	1	0·25
66 filléren felül	—	—	3	0·80
Összesen	196	100	368	100

Szembeötlő, hogy Budapesten a kisebb órabérek mellett sokkal több magkészítő dolgozik, mint Berlinben, ami az alábbi táblázatból élesen kitűnik.

fillérért dolgozik	Budapesten		Berlinben	
	hány magkészítő	%	hány magkészítő	%
30—40	60	30·70	36	10·10
42—52	95	48·60	29	7·75
54—72	41	20·70	113	57·60
73—96	—	—	90	24·55
Összesen	196	100·00	368	100·00

Még élesebben kitűnik az óriási különbség, ha a fizetett órabérek szerint két részre osztjuk a budapesti és berlini magkészítők számát.

fillérért dolgozik	Budapesten		Berlinben	
	hány magkészítő	%	hány magkészítő	%
30—52	155	79·30	65	17·85
54—96	41	20·70	303	82·15
Összesen	196	100·00	368	100·00

Tehát Budapesten az összes magkészítők közül 41, azaz 20·70% élvez magasabb béreket, míg Berlinben az összes magkészítők közül 303, azaz 82·15%.

Kisebbséget élvez az összes magkészítők közül Budapesten 155, azaz 79·30%, Berlinben pedig az összes magkészítők közül 65, azaz 17·85% bir alacsonyabb bért.

Az összes budapesti magkészítők közül 146 tagja a szervezetnek.

Megjegyzendő még, hogy a Danubiusgyárban 7 magkészítő kap még pótlékot az órabéréhez. A pótlékok 4—8 fillért tesznek ki óránként.

És hogy miért pótlék címen adják a magkészítőknek a megérdemelt bért, ez igen egyszerűen megmagyarázható: azért, hogy ne keljen a tényleges kereset szerint magasabb berosztályba bejelenteni a munkást a betegsegélyző és balesetbiztosító

pénztárba. Ez közönséges kijátszása a munkásoknak és a pénztárnak. Különben is ezzel az ügygyel majd alkalomadtán bővebben foglalkozunk.

Szomorú a statisztikai kimutatás szerint az a tény, hogy a 206 magkészítő naponta 350 tulorát csinál. Erre szorítják őket, vagy pedig ösztönszerűleg maguk a magkészítők hajlandók a tulorázásokra azért, hogy a dolgozott munkórak emelésével nagyobb keresetre tehesenek szert.

De ugyanakkor lerombolják egészségüket, erejüket. Megfosztják magukat a családi élettől. Másrészt pedig elűnek még 35—40 munkanélkülit attól, hogy munkára tehesen szert az öntödékben.

Mindezeket megfontolandó helyesen járának el a magkészítők, ha a felesleges tulorázásokat fokozatosan megszüntetnék és keresetük emelését a bérek feljavitásával törekedjenek elérni, ami a fenti kimutatások szerint méltányos is és jogos is.

P.

SZEMLE.

Pártkongresszus. A pártvezetőség folyó évi április hó 16—17. napjaira hívta össze a magyarországi szociáldemokrata párt XVIII. *pártgyűlését.*

Az országos pártgyűlés napirendjét ideiglenesen a következőkben állapította meg: 1. A pártvezetőség jelentése. Előadó: Buchinger Manó. 2. Az ellenőrző bizottság jelentése. Előadó: Matós Jenő. 3. A kormány, a politikai pártok és a választójog. Előadó: Garami Ernő. 4. A militarizmus követelése. Előadó: Kunfi Zsigmond dr. 5. Szervezkedés, agitáció, sajtó. Előadó: Weltner Jakab. 6. A mezőgazdasági munkásmozgalom. Előadó: Csizmadia Sándor. 7. Beszámoló a nemzetközi kongresszusról. 8. A pártvezetőség megválasztása. 9. Indítványok.

*

A pártvezetési szabályzat 37. §-a értelmében a pártgyűlésen való részvételre a következők jogosultak:

- v) minden szervezet, amelyben legalább 50 tag pártadót fizet, egy küldöttel, amelyben legalább 300 tag fizet pártadót, két küldöttel és minden további 500 tag után egy-egy küldöttel;
- b) az országos szabadszervezetek 1—1 küldöttel;
- c) a nemzetiségi bizottságok 2—2 küldöttel;
- d) az országos női szervező bizottság 2 küldöttel;
- e) a pártlapok szerkesztői;
- f) a pártvezetőség és az ellenőrző bizottság tagjai.

A belső ellenség. Megemlékeztünk lapunkban arról, hogy a központi vezetőség kénytelen volt kizárni a tagok sorából Csoma Géza vasesztergályost azért, mert egy vidéki munkáltatót, aki a szövetséghez fordult munkáért, orvul megtámadott és megvert s ezzel a szövetség tekintélyét súlyosan megsértette. A felfogásunk már akkor is az volt erről az esetről, hogy jól szervezett, öntudatos munkás ilyesmit nem követ el, a központi vezetőség éppen azért, mert Csomának az eszéhez értette eszelekményét, csak félévre zárta őt ki.

A központi vezetőségnek ezen jóindulatát Csoma most úgy méltányolja, hogy a hatóságnál való feljelentéssel fenyegetődik és ezt a következő levélben adja tudtul:

(Másolat.)

Nagyon tisztelt vezetőség!

Sajnálattal tudósítom, hogy ha március 7-én ellenem hozott határozatát vissza nem vonja vagy meg nem másítja, a következőknek maguknak tulajdonítsák. Tehát levelem vételétől számítva 8 napon belül nekem nem hoz a vezetőség kielégítő határozatot, a 9-ik napon már majd a belügyminiszter és a főkapitány fogja megállapítani, hogy mikor, kik károsítják és károsították meg a szövetséget, majd ők fogják